

1. Referentie

Referentie	Custers, K. & Engels, R. (2003). Delinquentie van adolescenten: De rol van delinquente vrienden en emotionele problemen. <i>Pedagogiek</i> , 23, (2), 137-155.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Dit onderzoek gaat na of wederzijdse delinquente vrienden een effect kunnen hebben op later individueel delinquent gedrag. Vooral jongeren met emotionele problemen zijn kwetsbaar voor de druk van de peer group. De onderzoekers hebben een kortdurend longitudinaal onderzoek uitgevoerd om de link tussen de invloed van delinquente vrienden en emotioneel problemen op delinquent gedrag te onderzoeken bij 1258 Nederlandse vroeg-adolescenten. De resultaten tonen aan dat delinquent gedrag bij wederzijdse vrienden een effect heeft op daaropvolgend delinquent gedrag bij vroeg-adolescenten. Sociaal-emotioneel problemen (tekort aan socialiteit, eenzaamheid en verlegenheid) hebben een modererend effect op de relatie tussen delinquente vrienden en daaropvolgend delinquent gedrag bij adolescenten. Niet-sociale emotionele problemen (laag zelfbeeld, stress en depressie) hebben geen direct modererend effect, maar er is wel een directe correlatie met delinquent gedrag.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Politie en Justitie
Trefwoord(en)	Adolescenten, criminaliteit, delinquentie, emotionele problemen, peer group, vrienden, vriendschap

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Kim Custers & Rutger Engels Faculteit der Sociale Wetenschappen Radboud Universiteit Nijmegen Postbus 9104 6500 Nijmegen Nederland Tel: +3124/ 361 62 36 Fax: +3124/ 361 17 98 bureau@socsci.ru.nl http://www.ru.nl/socialewetenschappen

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	In de studie wordt nagegaan of het delinquent gedrag van de beste vriend van vroeg-adolescenten samenhangt met het delinquent gedrag van deze adolescenten. Daarnaast gaan de onderzoekers na of de relatie tussen delinquent gedrag van deze vriend en dat van de adolescent beïnvloed wordt door emotionele problemen van de adolescent, waarin de onderzoekers onderscheid maken in emotionele problemen die sociaal en niet-sociaal van aard zijn.
Hypothesen	De onderzoekers verwachten dat adolescenten die delinquent gedrag vertonen vaker een beste vriend hebben die ook delinquent gedrag vertoont dan adolescenten die geen delinquent gedrag vertonen.

	De onderzoekers verwachten dat vroeg-adolescenten met een delinquent beste vriend eerder geneigd zijn delinquent gedrag te ontwikkelen in vergelijking met adolescenten zonder delinquent beste vriend. De onderzoekers verwachten dat emotioneel problemen samenhangen met delinquent gedrag. De onderzoekers verwachten dat jongeren met emotionele problemen vatbaar zijn voor de invloed van delinquent vrienden bij hun eigen ontwikkeling van delinquent gedrag.
--	---

6. Methode

Onderzoeks-methode	De data voor de analyses zijn afkomstig van een grootschalig longitudinaal onderzoek. De onderzoekers hebben vragenlijsten klassikaal afgenomen. Er werden verschillende meetinstrumenten gebruikt. Delinquent gedrag werd gemeten door een instrument om de frequentie van deelname aan kleine criminaliteit van niet-geïstitutionaliseerde adolescenten in kaart te brengen (Houtzager en Baerveldt, 1999). Een aangepast formaat van het instrument van Ennet en Bauman (1994) werd gebruikt om te meten of er sprake was van wederkerige vriendschappen. Rosenberg's Self-Esteem-Scale (1965) meet het zelfvertrouwen van adolescenten. De Depressieve Mood List van Kandel en Davies (1982) werd door de respondenten ingevuld om in kaart te brengen in hoeverre de respondenten een negatieve stemming ervoeren. De Perceived Stress Scale (Cohen, Kamarck en Mermelstein, 1983) werd gebruikt om te achterhalen in welke mate de adolescent zijn of haar leven als onvoorspelbaar en ongecontroleerd ervoer. De respondenten gaven op een verkorte versie van een schaal van Eisenberg (1992) aan in hoeverre bepaalde uitspraken bij hen pasten wat betreft sociabiliteit. Sociabiliteit is gedefinieerd als de behoefte om met anderen om te gaan. Verlegenheid werd gemeten met een verkorte vorm van de Shyness scale van Eisenberg et al. (1995). Eenzaamheid werd gemeten aan de hand van de herziene versie van de UCLA Loneliness Scale (Russel, Peplau en Cutrone, 1980). Door middel van beschrijvende analyses wordt er een eerste beeld verkregen van de resultaten van het onderzoek. Vervolgens worden de correlaties tussen de verschillende variabelen berekend. Ten slotte worden er multivariate regressieanalyses uitgevoerd.
Onderzochte groep	Er werden tien Nederlandse scholen in de omgeving van Utrecht, Zaltbommel en Apeldoorn geselecteerd. In iedere school werden de leerlingen in alle brugklassen ondervraagd. In totaal namen 80 klassen deel. Men nam vragenlijsten af van 1969 vroeg-adolescenten bij de eerste meting en 1841 adolescenten bij de tweede meting. De leeftijd van de respondenten varieerde van tien tot vijftien jaar. De steekproef werd gereduceerd naar 1401 op het moment dat de respondenten zonder een wederkerige vriendschapsrelatie uit de steekproef werden verwijderd. Het gaat niet om een representatieve steekproef omdat niet alle vormen van onderwijs bevraagd zijn.
Bereik	Nationaal (Nederland)

7. Resultaten

Delinquent gedrag, emotionele problemen en geslachtsverschillen	Jongens vertoonden significant meer delinquent gedrag dan meisjes. Emotionele problemen kwamen weer meer voor bij meisjes dan bij jongens. Wanneer een jongen op tijdstip 1 delinquent gedrag toonde, dan is de kans redelijk groot dat hij dit op tijdstip 2 ook zal doen. Delinquenten gaan vooral om met delinquent vrienden. Emotionele problemen (niet-sociaal van aard) hebben tevens een behoorlijk grote onderlinge samenhang. De meer sociaal-emotionele problemen geven een minder duidelijk beeld. De onderlinge samenhang tussen de sociale en niet-sociale emotionele problemen is ook redelijk groot. Meisjes laten, in vergelijking met jongens, een minder sterke samenhang in delinquent gedrag zien tussen de twee tijdstippen. Daarnaast is er een minder sterke samenhang met delinquent gedrag van beste vrienden en vriendinnen dan bij jongens. De correlaties tussen stress, depressie en zelfvertrouwen zijn sterk. Bij meisjes is er tevens een redelijk grote samenhang tussen de sociale en niet-sociale emotionele problemen. Delinquent gedrag van vroeg-adolescenten hangt samen met een aantal emotionele problemen. Delinquent gedrag en stress hebben onderling de sterkste samenhang. De resultaten van jongens tonen een samenhang aan tussen delinquent gedrag en depressie,
---	--

Zelfvertrouwen	zelfvertrouwen en sociabiliteit. Bij meisjes zijn ook een aantal samenhangen met delinquent gedrag te onderscheiden, namelijk voor depressie en zelfvertrouwen. Jongens zijn stabiel dan meisjes wanneer het gaat om delinquent gedrag op tijdstip 2 in relatie tot tijdstip 1. De meisjes laten een grotere samenhang zien dan jongens; er bestaat een grotere samenhang tussen depressie en zelfvertrouwen, een grotere samenhang tussen zelfvertrouwen en depressie en tussen zelfvertrouwen en stress. Delinquent gedrag op tijdstip 2 wordt voor een deel verklaard door delinquent gedrag op tijdstip 1. Omgang met een delinquente beste vriend leidt dus tot een intensivering van delinquent gedrag bij jongeren. Jongeren met weinig zelfvertrouwen vertoonden meer delinquent gedrag op tijdstip 2.
Depressie	De bevindingen voor de voorspelling depressie waren vergelijkbaar met die voor zelfvertrouwen. Depressie heeft echter geen directe relatie met delinquent gedrag op tijdstip 2.
Stress	De bevindingen voor de voorspelling van delinquent gedrag op tijdstip 2 door stress en gedrag van de beste vriend waren vergelijkbaar met die voor zelfvertrouwen. Stress had geen directe relatie met delinquent gedrag op tijdstip 2.
Sociabiliteit	Sociabiliteit had geen directe relatie met delinquent gedrag op tijdstip 2, maar er was wel sprake van een modererende invloed van sociabiliteit op de relatie tussen delinquent gedrag van de beste vriend en van de respondent.
Verlegenheid	Verlegenheid had geen directe relatie met delinquent gedrag op tijdstip 2, maar er was sprake van een interactie-effect met delinquent gedrag van de beste vriend.
Eenzaamheid	De bevindingen voor de voorspelling van een gevoel van eenzaamheid waren vergelijkbaar met die voor sociabiliteit, al werd een klein direct effect gevonden van eenzaamheid op delinquentie op tijdstip 2. Er werd een interactie-effect van de variabelen eenzaamheid en delinquent gedrag van de beste vriend aangetoond.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

De sterke relatie tussen de omgang met delinquente vrienden en delinquent gedrag van adolescenten is in verscheidene studies aangetoond. In de huidige studie gaat het om de rol van delinquente vrienden bij de ontwikkeling van delinquent gedrag van Nederlandse vroeg-adolescenten. Men vraagt zich af of de mate waarin vroeg-adolescenten vatbaar zijn voor de invloed van delinquente vrienden afhangt van individuele emotionele problemen. De onderzoekers hebben hiervoor een kortdurend longitudinaal onderzoek uitgevoerd, aan de hand van vragenlijsten die klassikaal afgenomen werden.

De onderzoekers hebben aangetoond dat delinquente adolescenten vaker een vriend hebben die ook delinquent is dan adolescenten die geen delinquent gedrag vertonen. Er werd geen verschil gevonden tussen jongens en meisjes. De onderzoekers vonden dat er een relatie is tussen delinquent gedrag van de beste vriend en delinquent gedrag van de adolescent op tijdstip 2. De invloed van vrienden draagt dus voor een deel bij aan de ontwikkeling van delinquent gedrag van adolescenten. Er bestaat eveneens een samenhang tussen emotionele problemen en delinquent gedrag. Uit de bevindingen kwam duidelijk naar voren dat juist de emotionele problemen die sociaal van aard zijn een modererende invloed hadden op de relatie tussen delinquent gedrag van de beste vriend en de vroeg-adolescent; Dit houdt in dat de mate waarin het delinquente gedrag van de wederkerige vriend veranderingen in delinquent gedrag van jongeren voorspelt afhankelijk is van emotionele problemen die de jongere heeft.

We kunnen concluderen dat er sprake is van een beïnvloeding door vrienden op delinquent gedrag van vroeg-adolescenten en dat een hoge sociabiliteit, een sterk gevoel van eenzaamheid en een lage mate van verlegenheid een modererende rol spelen bij deze invloed van delinquente vrienden.

Jongens tonen meer delicten dan meisjes. Jongens zijn eveneens stabiel in hun gedrag. Er is geen significante toename van delinquent gedrag van vroeg-adolescenten in de leeftijdsfase van 11-14 jaar en in dit geval van tijdstip 1 naar tijdstip 2.

De onderzoekers vonden dat adolescenten die delinquent gedrag vertonen vaker delinquente vrienden hebben dan adolescenten die niet delinquent zijn. Een vroeg-adolescent kan onder invloed van een goede vriend (meer) delinquent gedrag gaan vertonen over een bepaalde periode.

Meisjes hebben meer emotionele problemen dan jongens. Zelfvertrouwen heeft een klein effect op delinquent gedrag, net als eenzaamheid. De onderzoekers vonden dat vroeg-adolescenten met delinquente vrienden met name een grotere toename van delinquent gedrag laten zien tussen tijdstip 1 en tijdstip 2 op het momenten dat ze een sterke mate van eenzaamheid ervaren, weinig verlegen zijn of een hoge mate van sociabiliteit bezitten.